

MINIATURĂ DIN TIMPUL LUI ȘTEFAN-CEL-MARE

La expoziția de artă veche rusească organizată în 1913, cu prilejul tricentenarului Împărăției Romanovilor, s'au expus un apostol făcut din porunca lui Ștefan Vodă, Domnul Moldovei și un foarte frumos evangeliar făcut de fiul său, Alexandru Vodă.

Amândouă aceste lucrări de artă sunt descrise în catalogul¹⁾ expoziției fiind acolo așezate printre cele mai vechi manuscrise.

Apostolul cuprinde o foarte importantă însemnare în care se spune că el fusese făcut de Ștefan Vodă pentru a sa Mănăstire Zografu din Sf. Munte în 1463: *Bl̃goizvoleniem oḡa i posp̃șeniem s̃na i s̃avr̃șeniem st̃go dha, bl̃gocstivyi i h̃uliubivyi gs̃dñu lō Ștefan Voevoda bjiu m̃l̃stiiu g̃spr̃u zemli moldavsc̃oi dade i spis̃așe s̃ai praxiu monastirii svoemu zograt̃heskomu do st̃ei gōra, athonschii, vlto 6971.*

(Cu voia tatălui și ajutorul fiului și săvârșitul sfântului duh, bine cinstitorul și de Hristos iubitorul Domn Io Ștefan Vodă, cu ajutorul lui Dumnezeu, gospodar Țării Moldoviei, dete și făcu acest apostol mănăstirii sale: Zografului din Sf. Munte al Athosului, An. 6971=1463).

Cât în ce privește evangeliarul, catalogul dă alăturatele deslușiri: „Evanghelie pe pergament, „moldovenească, scrisă în 1491, în zilele Domnului Ion Alexandru, fiul lui Ștefan cel Mare“.

Se știe că acest Alexandru era coregent cu Ștefan cel Mare și anume al Moldovei muntoase.

Tot la aceeași expoziție s'a mai expus și un manuscript din 1611, moldovenesc, cartea pravilnicească a lui Matei (Mathea pravilūnica Cniga) cu cheltuiala a Mitropolitului Sucevei Anastasie Krimcovi, având foile cu fond de chinovar.

¹⁾ *Vystavka drevne-russcago iscusstva ustrocnae ṽa 1913 godu, ṽa oznamenovanie čestovanie 300 l̃etia țarstvovaniē doma romanovyh̃u.*

BISERICA BREZOAIE-BRĂILOIU DÂMBOVIȚA

1) Pisanie de piatră :

ACEASTĂ SFÂNTĂ ȘI DUMNEZEIASCĂ BISERICĂ CARE SĂ PRĂZNUȘTE SFÂNTUL PĂRINTELE NOSTRU NICOLAE, FĂCĂTORIUL DE MINUNI, CU ÎNDEMNAREA LUI DUMNEZEU ȘI CU AJUTORIUL SFÂNTULUI DUH, ESTE DIN TEMELIA EI ÎNCEPUTĂ ȘI ZIDITĂ DE DUMNEALUI RĂPOSATUL PĂTRAȘCO BRAZOIANUL VEL VORNIC, ÎN ZILELE ÎNĂLȚATULUI DOMN IO ȘTEFAN CANTACUZINO VOEVO, CÂND AU FOST CURSUL ANILOR 7223 (1713) ȘI ÎNTÂMLÂNDU-SE DE AU RĂMAS NEISPRĂVITĂ ȘI DE (S)POT, DE ZUGRĂVIT, IAR CU AJUTORIUL LUI DUMNEZEU ȘTEFAN BRAZOIANUL BIV. VEL VORNIC ZA TÂRGOVIȘTE, FIUL DUMNEALUI PĂTRAȘCO BRAZ., (A)U ZUGRĂVIT, AU ÎMPODOBIT CUM SE VEDE PENTRU VECINICA POMENIRE, ÎN ZILELE PEA ÎNĂLȚATULUI DOMN IOAN GRIG(ORIE) GHICA VOEVO, PEA ÎNĂLȚATUL DOMN 7257 (1780), OCT.

2) Piatră de mormânt :

SUPT ACEASTĂ PIATRĂ ODIHNEȘTE ROBU LUI DUMNEZEU, ELENA MOSCU, NĂSCUTĂ IZVORANCĂ, 1842 IUNIE 3.

BISERICA DRUGĂNEȘTI ILFOV

Pisanie :

ÎNTRU SLAVA ÎNĂLȚĂRII TALE MÂNTUITORULE HRISTOASE ALE TALE DINTRU ALE TALE ȚIE ADUCÂND DUMNEALUI GAVRILŪ DRUGĂNEȘC VEL VORNIC DA TÂRGOVIȘTE, ACEST SFÂNT LĂCAȘ DUMNEZEESC, UNDE SE PRĂZNUȘTE IRAMUL BLAGOVEȘTENIEI PEA SFINTEI DĂ DUMNEZEU NĂSCĂTOARE ȘI PURUREA FECIOAREI MARIEI, DIN SATUL DUMNEALUI DRUGĂNEȘTI, CARE DEN RĂVNĂ DUMNEZEIASCĂ O AU ÎNĂLȚAT DĂ PIATRĂ, ZUGRĂVIND-O ȘI ÎNFRUMUȘETÂND-O CU TOATE PODOABELE. ȘI S'A ÎNĂLȚAT ÎN ZILELE PEA LUMINATULUI DOMN IO NICOLAE ALIXANDRU VOEVO, CARE S'AU SFÂRȘIT ÎN LUNA LUI IULIE, LEAT 7231 (1723).

2) Piatră de mormânt :

Prestavise raba bjiu jupanū Bōgdanu Velichi Logofăt ṽa dni 7...

3) Piatră de mormânt :

SUPT ACEASTĂ PIATRĂ ODIHNEȘC OASELE ROBULUI LUI DUMNEZEU STAIKO LOGOFĂT, PETRECÂND PE ACEASTĂ LUME TRE-CĂTOARE ANI 47 ȘI LĂSÂND VIAȚA ACEASTA LA IUNIE 20 DE

LA LEAT 7223 (1715), ȘI OASELE PĂRINȚILOR DUMNEALUI TUDOR PORTAR, LA LUNA LUI FEBR. DEN 15, LEAT 7171 (1663), ȘI OASELE ROABEI LUI DUMNEZEU MARIEI, SOȚIA DUMNEALUI GAVRILU LUGOFĂȚ DRUGĂNESCU, LA LUNA LUI AP. 14, LEAT 7214 (1706) ȘI ALE COCOANEI DUMNEALUI CALIȚEI, DUMNEZEU SĂ-I POMENEASCĂ.

4) Inscripție la ușe:

Ispravnicii cari s'au aflat la zidirea sfintei biserici: Radu Log., Nica.

5) Clitorii zugrăviti:

Gavril Drugănescu, Vornic de Târgoviște, jupaneasa dumnealui cea dintai, *Maria, Gheorghie, Calița*, fata d-lui vel Vornic, *Gheorghie, jupan Preda Drugănescu*, fiul d-lui vel Vornic de Târgoviște, *care s'au înstreinat dela anul 1710 pentru învățătură, călătoria în multe părți ale Europei și toată ... adică a răsăritului, și la anul 1725 s'au întors la moșia mea pârtească.*

Pe o carte se vede însemnat că acest neastâmpărat membru al familiei Drugănescu participă la luptele din Stăniilești pe Prut, la vârsta de 16 ani.

Peretele Nord: *Theodor Drugănescu, Ioan, jupan Mihail*, socrul Dumnealui vel Vornic, *Toma Cantacuzino vel Spolar*, nepot d-lui vel Vornic.

Vișica, Matei, Balașa, Toma, Maria, fiica d-lui *Dumitru, Gavril, Constantin, Dumitru Drugănescu vel Pah. 1841.*

Peretele sudic:

Staico, Vladul, copii dumnealui.

FILIPESȚII DE TÂRG PRAHOVA

1) Pe evanghelie:

Aastă sf. evanghelie s'a împodobit, după cum se vede, de d-lui Răducan Slălinean, vel Clucer, în zilele prea

înălțatului Domnului nostru Io Neculae Petru Mavrogheni Voivod, și prea sfintul și iubitul de Dumnezeu Mitropolit, Chiriu Chir Cozma și așa s'au dat la sf. biserică la Fil. de sud Prahova 1781.

SĂSENII NOI GURA-NIȘCOV BUZEU

ÎN NUMELE TATĂLUI ȘI A FIULUI ȘI A DUMHULUI SFÂNT RĂDICATU-S'AU AČASTA SFÂNTA CRUC ÎNTEU HRAMUL USPENI BOGORODIȚEI DE IUBITORIUL DE DUMNEZEU CHIR ȘTEFANU, EPISCOPU AL BUZULUI, ÎN ZILELE LUMINATULUI DOMNU IO NICOLAE ALEXANDRU VOD., ȘI ÎNTRU POMENIREA RĂPOȘĂȚILOR PIRAMU ȘI MARIA CARI AU ÎNCHINAT SFINTEI EPISOPH SCHITUL ULMETUL ȘI CASELE DIN SASEANI CU 3 1/2 POGOANE DE VIE ȘI 8 1/2 POGOANE PARAGINA DEINAINTEA CASELOR ȘI CU TOATA PARTEA SA DE MOȘIE, LEAT 7232 (1724).

BISERICA IZVOANUL BUZEU

1) Pe o ferecătură de aur:

Arănimitropo i[t] Nikifōr ōcova sēi te troevanghelū, 7101 (1593).

2) Pisania bisericeii:

AČASTA SFÂNTĂ MĂNASTIRE RĂDICATU-S'AU DEN TEMELIE DE JUPAN JAPE CAPITAN. DE JUPAN STANCIU FRATELE SAU, DE AU ZIDIT PÂNA LA UNU LOC, PETRECÂNDU-SE JUPAN JAPE CAPITANUL AU ISPRAVITU JUPANU STANCIUL CU TOATA CHELTUELA DUMISALE SPRE FOLOS SUFLETULUI LUI, ÎN ZILELE IO CONSTANTIN B. V. BR. DIN DOMNIA LUI, LA LEAT 7215 (1700). DUPRE ACEA ÎN URMA S'AU ZUGRAVIT PESTE TOT DE JUPAN JIPA, JUPAN LEFTER, FECIORII DUMNEALUI JUPAN STANCIULUI, ÎN ZILELE LUI ȘTEFAN CANTACUZINO, 7223 (1715).